

Maximálás előtt

A szombati vásár rendszeren gyengébb, mint a hét többi napjaira eső. Szombaton kisebb a felhajtás, kevesebb a nyersáru és a zsirügynökök is csak tessék-lássék munkát csinálnak szombaton. A tegnapi szombat — az ujságok egységes állásfoglalása miatt — sokkal élénkebb volt, mint rendszeren szokott és a vásárkapu elé akasztott fekete táblát még a legöregebb alkuszok is fejszóválva nézték:

— Mi ez, hát mi ez? Csodák történnek Pesten?

A táblán a következő állott:

Maradvány tegnapról 389 darab, érkezés 785, összesen 1174.

A számok titka az, hogy a bizományosok már tegnapelőtt várakozó álláspontot foglaltak el, ugyanugy a hentesek is és innen a 389 darab maradvány. A szopora felhajtást pedig az okozta, hogy a vidéki szedők és termelők — az ujságok hiradásai nyomán — egy-kétőre Pestre szállították a sertéseket, hogy még a maximálás előtt tudhassanak rajtuk.

Olcsóbb lett a sertés

Mindenki érzi, hogy valami lóg a levegőben. A bizományosok megbízottai barátságos mosolylyal üdvözölnék minden ismeretlent, aki nem rendez vendég a vásáron és egy kicsit utána sétálnak és egy kicsit érdeklődnek is.

Egy megbízott ur engem is megkörnyékez, melegen érdeklődik a személyem iránt, kikérdez, hogy vagyok és végül bizalmasan meg-sugja, hogy a kartársaim között több jó ismerőse van.

— Ugyan? — mondom kételkedve és a megbízott ur vagy tiz fővárosi detektív nevét hadarja el előttem.

Amikor felvilágosítom, hogy nem detektív vagyok, hanem ujságíró, zavarba jön. Látszik a kén, hogy nem tudja, hová tegyen.

Kisegitem a zavarából, elmegyek a sertések mellől és a nézelődők közé állok. A né-

zelődők a vásárt nézik. A vásáron az egyetlen nézni való pedig az, hogy tegnapról mára átlagban 40 fillérrel esett kilónként a sertés. De sok helyen egy koronával olcsóbb, mint tegnap. A mai üzletek 7 korona 20 és 6 korona 70-es árak között mozognak, holott tegnap még 7 korona 60-ért is vettek sertést. A kisvágók ma is tartózkodók és a legtöbbje ki se jött a vásárra.

Tizenegy óra tájon autó áll meg a vásárkapu előtt és az autóból kiszálló ur azt a hirt hozza, hogy készen van a maximálás, de semmit se lehet tudni a részletekről. A hirt a feldölt fazekas furcsa mosolyával fogadják a bizományosok is, a termelők is és csak hamar csoportok keletkeznek, ahol a maximálás eshetőségeiről folyik a beszéd.

Olcsóbb lett a zsir

A maximálás hírére hirtelen olcsóbb lesz a zsir is. Még nem valóságban, még csak papíron, de már olcsóbb. Ez a gyors árváltozás sok helyen kalamajkát is okoz. A zsirügynökök nem akarják perfektuálni a tegnap megkötött üzleteket. A hentesek sürgetik az átvételt, illetve a kifizetést, a zsirügynökök pedig arra hivatkoznak, hogy most nem a rendes szokások a mérvadók, így a megkötött üzletek csak akkor lesznek érvényesek, ha a megbízó is elismeri azokat.

— Hát ez nem elismerés? — kérdezik a kisvágók és előrángatják a céduláikat, amikben a következő sorok nyomtatvák:

A budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint és azon kikötéssel, hogy a budapesti tőzsde választott bíróságának mind a két fél aláveti magát, megvettem öntől... és itt következnek a mennyiségek.

— Igen ám, de most nincs tőzsde — védekeznek az ügynökök.

— De van fiskális — replikáznak a hentesek. — Mi eladtuk a zsirunkat 8 koronáért, hát miért ígérnek érte most 7 korona 60-at a már megvett áruért.

— Hja, olcsóbb lett a zsir — sopánkodnak fogfájós képpel az ügynökök.

A drágák és a drágítók

A drágák: a termelők, olyan drágák, hogy már nem is lehetnének drágábbak. Ezek három kasztba sorakoznak: Vannak olyanok, akik itt vannak és vannak olyanok, akik nincsenek itt. A drágák harmadik fajtája pedig: akik sohase jönnek ide. Ezek a legdrágábbak. Akik itt vannak, nagyon könnyen veszik a le-sújtó híreket és kevés szóval végeznek vele:

— Hallotta mán, hogy mit abajognak itten?

— No micsodát?

— Aszt mondják, hogy hivatalosan meg-szabják a disznó árát, mivelhogy mán nagyon drága.

— Drága, hát forduljon föl, akinek drága. Ne egyen, akinek drága.

Knapp emyit mondanak, egy szóval se többet és újra belebámulnak a levegőégbé.

A drágítók már nem veszik ilyen könnyen a dolgot. Ők a maximálás hírére malmozni kezdtek ugyan az ujjakkal, mintha nem érdekelné őket a dolog, de csöndesen azért a következő számtani műveletet malmozták ki magukból:

Maximálják az árakat, akkor nem hoz a paraszt sertést. Ha nem hoz, oda a naponkinti 6000 korona jövedelem és oda a becsület is. Nem lesz disznó, lesz rekvirálás. A rekvirálás nekünk nem üzlet... és hirtelen azt mentik, ami még menthető: a becsületet.

Nekiszaladnak a termelőknek és szemre-hányásokat tesznek nekik:

— Mi hajtottuk fel az árakat? Hát nem megpróbáltuk magukkal, hogy a következő napon az előtte való napi áron áruljanak? Hát nem maguk voltak azok, akik nem akartak ebbe belemenni? Hát nem maguk emelték napról-napra az árakat?

A termelők erre kipattantanak egy olyan titkot, amit mindenki tud már:

— Ugyan kéröm, manapság mindenki egyforma huncut. Muszáj volt drágítani, mert

nincs kukorica. *Harminchatért nincs egy csöpp se, csak negyvennyolcért van.* Negyvennyolcért mindenhol van elég. Hát ezért emeltük az árat, a negyvennyolc miatt.

Kipattannak a titkok

Ez az első titok, ami így kipattan és utána kipattan a többi is, mind egytől-egyig valamennyi. Ime:

Tehát a legelső titok az, hogy szerte az országban mindenütt van kukorica, de sehol se kapható megállapított áron, mert ennyiért nem érdemes felkaparni a vermekből, ennyiért nem érdemes falakat bontani és esetleges kellemetlenségeket vállalni.

Második titok:

Budapesten azért drágább a hús és a zsír, mint Bécsben, mert a budapesti közönség Budapesten vásárol; a bécsiek pedig nem. Ők *Budapest megkerülésével kapják a magyar sertéseket* és így egyetlen téglával se járulnak hozzá a drágítók palotáihoz. Ezenkívül Bécsben nem hullámszik folytonosan az ár, mert *ott annyi kerül piacra, amennyi kell.* Ezzel ellentétben *Pesten annyi, amennyit feltáviratoznak a drágítók.* Jól nagy az ár, lehet hajtani? Gyorsan még egypár vaggont. Nincs? Van Kőbányán elég. Kőbánya a kisegítő telep. Egy kis telefonbeszélgetés és a jószívü Kőbánya megkönyörül a pesti polgárokon és a drágítók zsebében.

Harmadik titok:

— Nincs zsír? Van zsír, sok zsír van. Itt azt kiabálják, hogy van. Kinél van? Mindenkinél van. Hol van? Ott, ahol a kukorica. Alkalmi bankok, részvénytársaságok alakultak Pesten, direkt azért, hogy vigyázzanak a zsirra és ugyanígy vigyáznak rá egynémely kereskedők is, hentesek is. Ha lejjebb megy a zsír, azt várják, hogy feljebb menjen, ha feljebb ment, akkor meg azt, hogy még egy kicsikét.

Negyedik titok:

Segíteni fog a maximálás? Nem fog segíteni, csak a rekvirálás segít. Attól olcsóbb lesz a hús is, a zsír is, de csak egy kicsit lesz olcsóbb és csak egy kis ideig, mert azután egyáltalán nem lesz. Miért nem lesz? Mert ezek az urak itt, akik hangosan beszélgettek a föntebbi titkokról, elég hangosan mondják azt is, hogy ha maximálás lesz, rekvirálás lesz; akkor ők leteszik a lantot, mert akkor nem kereshetnek a bőrünkön százezreket. Azt, hogy leteszik a lantot népiesen és jóízűen mondják, így:

— Ha belénk kötözködik a kormány, akkor mindjárt hizlalhat is, mert mink ugyan egyet se többet, hizlaljon a fene.